

POJASNILA O TERITORIALNIH SPREMEMBAH STATISTIČNIH REGIJ

Statistične regije do leta 2000

Statistične regije Slovenije so ena izmed predpisanih ravni teritorialne členitve Slovenije, ki jih Statistični urad Republike Slovenije uporablja pri zbiranju in izkazovanju statističnih podatkov. Regionalni podatki se uporabljajo za podporo regionalnemu razvoju, pri strokovnem načrtovanju in merjenju učinkov regionalne politike ter za družbenogospodarske analize.

Pojem statistična regija ima v slovenski strokovni javnosti razmeroma kratko zgodovino; uporabljati se je začel šele po letu 1995, in sicer v zvezi z obsežno reformo komunalnega sistema, ki je bila v Sloveniji zaključena konec leta 1994. Tedaj so bile preoblikovane razmeroma velike občine – komune – v manjše, imenovane tudi samoupravne lokalne skupnosti. Pred tem je Statistični urad RS več desetletij izkazoval različne statistične podatke na ravni občin. Ker so bile te z reformo leta 1994 razdrobljene na več manjših, se je povečala potreba po izkazovanju statističnih podatkov na regionalni ravni.

Tako so raziskovalne ustanove, občasno pa tudi Statistični urad RS že od sedemdesetih let prejšnjega stoletja za analitične potrebe združevali tedanje občinske podatke na ravni t. i. *12 funkcionalnih regij* oziroma *12 območij medobčinskega sodelovanja*. Kot že imeni povesta, so že takrat obstajale težnje po združevanju manjših teritorialnih enot v večja interesna območja; to je bilo potrebno zaradi regionalnega načrtovanja in zaradi sodelovanja na različnih področjih. Prvotna regionalna členitev – ta je izhajala iz preučevanj akademikov Igorja Vrišerja in Vladimira Kokoleta v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja – je bila izdelana na podlagi analize gravitacijskih območij (zaposlitev, oskrba, šolanje) in se je izkazala za razmeroma stabilno.

Statistične regije 1995

Leta 1995 je Statistični urad RS to regionalno členitev prevzel, enote te členitve pa poimenoval *statistične regije*.

Kot je bilo že omenjeno, je bilo v obdobju med leti 1990–1994 62 občin oziroma komun povezanih v 12 medobčinskih skupnosti. Ko je bila občinska mreža konec leta 1994 preoblikovana in je bilo ustanovljenih 147 občin (za statistično izkazovanje podatkov od 1. 1. 1995 dalje), so tedaj na novo uvedene statistične regije ohranile potek meja in poimenovanje po medobčinskih skupnostih. Njihova notranja členitev pa je bila prilagojena 147 občinam. Pri tem so se v poteku meja enot teh dveh teritorialnih ravni pojavila prva neujemanja. Ob preoblikovanju občin je namreč nekaj naselij, ki so se nahajala na meji dveh statističnih regij, spremenilo svojo občinsko pripadnost. Tako je na primer večji del občine Zreče pripadel savinjski statistični regiji, delček pa podravske. Podobno je bilo z občino Trebnje: njen večji del je spadal v dolenjsko statistično regijo, manjši pa v spodnjeposavsko. Občino Škocjan je meja med dvema statističnima regijama skorajda razpolovila

(med spodnjeposavsko in dolensko statistično regijo). Statistični urad RS je zato zaradi opisanih neujemanj izkazoval statistične podatke o takih občinah v okviru tiste statistične regije, ki ji je pripadal večji del občine. Podatki za občino Škocjan so bili tako prikazani v okviru dolenske statistične regije. Meje preostalih občin in statističnih regij so se ujemale.

Statistične regije 1999

Nove spremembe so nastale konec leta 1998: tedaj je nastalo 46 novih občin in spet so se spremenila območja občin (ta sprememba je bila v statističnih raziskovanjih upoštevana od 1. 1. 1999). Vendar tokratne spremembe niso povzročile sprememb v številu in obsegu statističnih regij; te so ostale nespremenjene. 192 občin je bilo razporejenih v že obstoječe statistične regije. Ker pa je nekaj posameznih naselij, ki so se nahajala na meji dveh statističnih regij, spet spremenilo svojo občinsko pripadnost, se je neskladje med mejami statističnih regij in občin še povečalo. Tako je bilo na primer območje občine Trebnje razdeljeno med tri statistične regije. Pretežni del občine je pripadel dolenski statistični regiji, manjša dela pa spodnjeposavski in osrednjeslovenski.

Statistične regije 2000

Vlada Republike Slovenije je 30. 3. 2000 sprejela [Uredbo o standardni klasifikaciji teritorialnih enot – SKTE](#) (Uradni list RS, št. 28/00). S to uredbo je bila predpisana sistematika členitve ozemlja Slovenije na enajstih ravneh (SKTE je tako postala obvezen nacionalni standard, ki se uporablja pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju podatkov na različnih teritorialnih ravneh Republike Slovenije). S to uredbo so statistične regije postale enote na ravni SKTE 3.

Uredba o SKTE iz leta 2000 (Uradni list RS, št. 28/00) je potek meja statističnih regij uskladila s potekom meja občin. Tako so bila odpravljena neskladja med mejami občin in mejami statističnih regij. Statistične regije so postale del hierarhične členitve ozemlja Slovenije in s tem je bila dosežena možnost za zanesljivo združevanje statističnih podatkov z nižjih na višje ravni.

Poleg tega se je s to Uredbo (Uradni list RS, št. 28/00) znatno spremenil obseg dveh statističnih regij: iz dotedanje osrednjeslovenske statistične regije je bil izločen njen južni del (občine Ribnica, Kočevje, Kostel, Sodražica, Loški Potok, Osilnica) in bil pripojen dotedanji dolenski statistični regiji; ta se je zato povečala in je dobila novo ime – jugovzhodna Slovenija.

Statistične regije 2004

Leta 2003 je bila kot orodje za izkazovanje evropsko primerljivih podatkov sprejeta in uveljavljena [Uredba \(ES\) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot – NUTS](#) (Common classification of territorial units for statistics). Zaradi pristopa novih držav članic v letu 2004 je bila sprejeta [Uredba \(ES\) št. 1888/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe \(ES\) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta](#). Uredba NUTS ureja teritorialno členitev držav na ravneh od NUTS 1 do NUTS 3. Za Slovenijo je uporaba te klasifikacije postala obvezna od 1. 5. 2004 dalje.

Statistične regije 2007

Ker Uredba NUTS tako ureja teritorialno razdelitev Slovenije na ravneh NUTS 1, NUTS 2 in NUTS 3, to pomeni, da so prve tri ravni uredbe SKTE iz leta 2000 (Uradni list RS, št. 28/00) urejene že z Uredbo NUTS. Zato je bila v začetku leta 2007

sprejeta nova [Uredba o SKTE](#) (Uradni list RS, št. 9/07). Uredba ureja le ravni od SKTE 4; to je od upravnih enot navzdol. Do tretje ravni pa temelji na klasifikaciji NUTS, ki jo določa Uredba 1059/2003/ES. Statistične regije tako predstavljajo raven NUTS 3.

Večje spreminjanje obsega in števila statističnih regij oziroma NUTS 3 enot je v skladu z Uredbo NUTS mogoče le vsaka tri leta – ob upoštevanju meril, ki določajo, koliko prebivalcev morajo imeti enote na posamezni ravni NUTS.

Statistične regije 2015

18. decembra 2013 je bila objavljena [Uredba \(ES\) št. 1319/2013](#) z dne 9. decembra 2013 o spremembi prilog Uredbe (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS). Uredba se glede pošiljanja statističnih podatkov Komisiji (Eurostatu) uporablja od 1. januarja 2015 dalje. Slovenija s spremenjeno uredbo uveljavlja naslednje spremembe:

1. Spremembo imen dveh statističnih regij:
 - notranjsko-kraška statistična regija se preimenuje v primorsko-notranjsko,
 - spodnjeposavska statistična regija se preimenuje v posavsko.
2. Spremembo mej štirih statističnih regij:
 - savinjske, spodnjeposavske (posavske), osrednjeslovenske, zasavske.

Spremembe med posameznimi statističnimi regijami so opisane tudi na [spletni strani](#).

Pravni predpisi, ki urejajo oblikovanje in spreminjanje statističnih regij

- o [Uredba o standardni klasifikaciji teritorialnih enot – SKTE \(Uradni list RS, št. 9/07\)](#)
- o [Uredba \(ES\) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot – NUTS](#) (Common classification of territorial units for statistics)
- o [Uredba \(ES\) št. 1888/2005 Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe \(ES\) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta](#)
- o [Uredba \(ES\) št. 1319/2013 o spremembi prilog Uredbe \(ES\) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta](#)

Opisi neujemanj v poteku meja med statističnimi regijami in upravnimi enotami:

občina Škocjan – upravna enota Sevnica

Večji del upravne enote Sevnica sodi v posavsko statistično regijo, manjši del (območje občine Škocjan) pa sodi v statistično regijo jugovzhodno Slovenijo .

občina Litija – upravna enota Litija

Del upravne enote Litija še vedno sodi v osrednjeslovensko statistično regijo, drugi del (območje občine Litija) pa sedaj sodi v zasavsko.

občina Radeče – upravna enota Laško

Večji del upravne enote Laško še vedno sodi v savinjsko statistično regijo, manjši del (območje občine Radeče) pa sedaj sodi v posavsko.

občina Bistrica ob Sotli – upravna enota Šmarje pri Jelšah

Večji del upravne enote Šmarje pri Jelšah še vedno sodi v savinjsko statistično regijo, manjši del (območje občine Bistrica ob Sotli) pa sedaj sodi v posavsko.

Dostop do klasifikacij in šifrantov

- Strežnik za klasifikacije Statističnega urada RS: [KLASJE](#). Na tem strežniku Statistični urad objavlja klasifikacijo NUTS - Šifrant teritorialnih enot za statistiko v EU
- Strežnik za klasifikacije evropskega statističnega urada Eurostata: [Ramon](#)
- Osnovni šifranti pa so na voljo tudi na internetni strani Statističnega urada na strani [METODE IN KLASIFIKACIJE](#)